

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

กองกฎหมาย กรมอนามัย	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	รายละเอียดของกฎหมายระดับอนุบัญญัติที่ได้รับการพัฒนา ทันต่อสถานการณ์เสนอต่อคณะกรรมการตามกฎหมาย

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

1.1 เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในการจัดทำร่างกฎหมาย และการเสนอร่างกฎหมายตามขั้นตอนการพัฒนากฎหมายของบุคลากรสำนักอนามัยผู้สูงอายุ

1.2 เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับการปฏิบัติงานและมาตรฐานของงานยกร่างกฎหมายสำหรับบุคลากรสำนักอนามัยผู้สูงอายุ

1.3 เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการปฏิบัติงาน

2. ขอบเขต (Scope)

ครอบคลุมการดำเนินงานพัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ตั้งแต่การกำหนดผู้รับผิดชอบ การศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องพร้อมสรุปสถานการณ์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน จัดทำมาตรฐาน/แนวทางวิชาการ การยกร่างกฎหมาย จัดประชุมคณะทำงานวิชาการ ประชุมคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียต่อร่างกฎหมาย เสนอร่างกฎหมายต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ และเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยครอบคลุมกฎหมายระดับอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดังนี้

2.1 คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข

2.2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

2.3 กฎกระทรวง

3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

คณะกรรมการตามกฎหมาย หมายถึง คณะอนุกรรมการด้านวิชาการ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย และคณะกรรมการสาธารณสุข

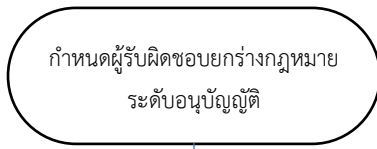
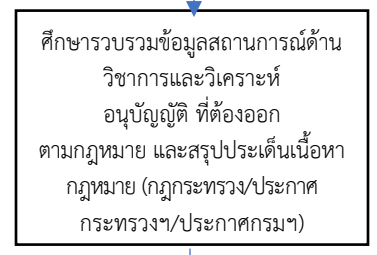
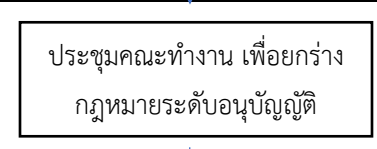
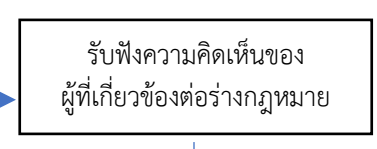
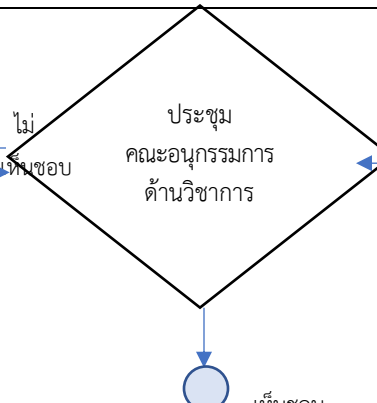
กฎหมายระดับอนุบัญญัติ หมายถึง กฎหมายตั้งแต่ระดับกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ประกาศกรมอนามัย และประกาศคณะกรรมการสาธารณสุข ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

คณะทำงาน หมายถึง คณะทำงานที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการรวบรวม ทบทวนข้อมูลด้านวิชาการ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบการยกร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

กลุ่มคุ้มครองสุขภาพผู้สูงอายุและความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักอนามัยผู้สูงอายุ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
กระบวนการยกร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ					
1	 <p>กำหนดผู้รับผิดชอบยกร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ</p>	ผู้รับผิดชอบมีความรู้ ประสบการณ์ และเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย	7 วัน	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุ	-
2	 <p>ศึกษารวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านวิชาการและวิเคราะห์อนุบัญญัติที่ต้องออกตามกฎหมาย และสรุปประเด็นเนื้อหากฎหมาย (กฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ/ประกาศกรมฯ)</p>	1. ข้อมูลสถานการณ์เพียงพอต่อการออกกฎหมายหรือไม่ 2. กรณีข้อมูลไม่เพียงพอต้องเก็บข้อมูลศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม	พิจารณาตามกรอบระยะเวลากฎหมาย	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	ฐานอำนาจในการออกกฎหมาย เช่น - พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม/ - กฎกระทรวง/ประกาศฯ
3	 <p>ประชุมคณะทำงาน เพื่อยกร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ</p>	จัดทำร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ	30-90 วัน	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ
กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการตามกฎหมาย					
4	 <p>รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างกฎหมาย</p>	รับฟังความคิดเห็นตามคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย	มากกว่า 15 วัน	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	คำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย
5	 <p>ประชุมคณะอนุกรรมการด้านวิชาการ</p> <p>เห็นชอบ</p>	พิจารณาร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ	5 -10 วัน หรือพิจารณาตามกรอบระยะเวลากฎหมาย	เลขานุการคณะอนุกรรมการด้านวิชาการ	1. เอกสารประกอบการประชุม 2. ร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ 3. สรุปรายงานการประชุม

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
6		<p>ประเด็นหัวข้อนำเสนอ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานหรือข้อมูลทางวิชาการที่สนับสนุนการจัดทำร่างกฎหมายฯ 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากร่างกฎหมายฯ 4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบต่อร่างกฎหมาย 5. ผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างกฎหมาย 	2 - 5 วัน	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายและเลขานุการ คณะอนุกรรมการ กลั่นกรอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อมูลนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการ กลั่นกรองฯ 2. ร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ
7		การรับฟังความคิดเห็น	มากกว่า 15 วัน	ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
8		<p>ประเด็นหัวข้อนำเสนอ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานหรือข้อมูลทางวิชาการที่สนับสนุนการจัดทำร่างกฎหมายฯ 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากร่างกฎหมายฯ 4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบต่อร่างกฎหมายฯ 5. ผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6. แนวทางสนับสนุนการใช้กฎหมายฯ 	2 - 5 วัน	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุ เลขานุการ และผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการสาธารณสุข 2. ร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
กระบวนการเสนอผู้มีอำนาจลงนาม					
9		<ol style="list-style-type: none"> จัดทำหนังสือเสนอร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ปรับแก้ไขร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสาธารณสุข 	7 - 10 วัน	กองกฎหมาย	<ol style="list-style-type: none"> หนังสือเสนอร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสาธารณสุข
กระบวนการเสนอคณะรัฐมนตรี/กระบวนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา					
10		ขั้นตอนและกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด	7 วัน	กองกฎหมาย	<ol style="list-style-type: none"> หนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี บันทึกหลักการเหตุผล ร่างกฎกระทรวง คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย สรุปสาระสำคัญของร่างกฎกระทรวง ตารางแสดงเหตุผลประกอบร่างกฎกระทรวง รายงานการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎกระทรวง รายงานการประชุมคณะกรรมการสาธารณสุข
11		ขั้นตอนและกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด	14 วัน	กองกฎหมาย	

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
12		เตรียมข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการชี้แจง	7 - 14 วัน	กองกฎหมาย	เอกสารประกอบการชี้แจงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
13		ปรับแก้ไขร่างตามข้อเสนอขอสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	7 - 14 วัน	กองกฎหมาย	ร่างกฎหมายอนุบัญญัติที่ปรับแก้ไขแล้วตามข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กระบวนการเสนอผู้มีอำนาจลงนาม และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา					
14		ขั้นตอนและกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด	7 วัน	กองกฎหมาย	1. หนังสือเสนอกฎหมายระดับอนุบัญญัติ 2. ร่างกฎหมายระดับอนุบัญญัติที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสาธารณสุข
15		จัดทำหนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนออธิบดีลงนาม	3 - 5 วัน	กองกฎหมาย	1. หนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2. กฎหมายระดับอนุบัญญัติที่ลงนามแล้ว
16		วิธีการประกาศใช้ตามกฎหมาย	5 - 60 วัน	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี/ กองกฎหมาย	-
17		- ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน - แจ้งหน่วยงานเจ้าของเรื่อง	1 วัน	สำนักอนามัยผู้สูงอายุ และกองกฎหมาย	-

หมายเหตุ : 1. ขั้นตอนกระบวนการยกร่างกฎกระทรวง (ลำดับที่ 1 - 17)

2. ขั้นตอนกระบวนการยกร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ลำดับที่ 1 - 9 และ 15-17)

3. ขั้นตอนกระบวนการยกร่างประกาศคณะกรรมการสาธารณสุข (ลำดับที่ 1 - 9 และ 15-17)

6. รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

6.1 การกำหนดผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การพัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติมีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานพัฒนากฎหมายที่ชัดเจน โดยผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุหรือหัวหน้ากลุ่มที่ได้รับมอบหมายพิจารณาผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายการสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนากฎหมายในประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือประเด็นที่มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

6.2 ศึกษา ทบทวน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สรุปสถานการณ์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะได้มาซึ่งชุดข้อมูลประกอบการร่างกฎหมายใหม่ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดำเนินการศึกษาวิจัย หรือค้นคว้า ทบทวน รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และชอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมายที่ต้องการพัฒนาหรือประเด็นที่ได้รับนโยบายจากผู้บริหาร รวมถึงการสรุปประเด็นสถานการณ์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการพัฒนาภาษะนั้น

6.3 จัดทำมาตรฐาน/แนวทางวิชาการ เป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามาทำการประกอบการร่างกฎหมาย

6.4 ยกร่างกฎหมาย ผู้บริหารสำนักอนามัยผู้สูงอายุอาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างกฎหมายหรืออาจมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการยกร่างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา โดยจัดทำร่างเค้าโครงของร่างกฎหมาย (Developing an Outline) การร่างเค้าโครงจะมีประโยชน์เพื่อเป็นการสรุปย่อรวบรวมความคิดของผู้กำหนดนโยบาย และเพื่อให้เกิดความชัดเจนให้มากที่สุด

6.5 จัดประชุมคณะทำงานวิชาการ เมื่อได้มีการศึกษาและวิเคราะห์จนมีการยกร่างกฎหมายตามข้อ 6.3 แล้ว ควรจัดให้มีการประชุมคณะทำงานวิชาการเพื่อพิจารณาร่างภาษะนั้นเป็นครั้งแรก โดยผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะทำงานวิชาการ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมายที่ต้องการพัฒนา อาทิเช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากสถาบันการศึกษา นักกฎหมาย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนหรือประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมาย รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในร่างกฎหมายที่ยกขึ้นมานั้น

6.6 จัดประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการพิจารณาจากคณะทำงานวิชาการและเห็นชอบจากผู้บริหารสำนักอนามัยผู้สูงอายุแล้ว เลขานุการคณะอนุกรรมการดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการสาธารณสุขได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างภาษะนั้น รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในร่างกฎหมายที่ยกขึ้นมาให้ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น กรณีเป็นคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข

เมื่อผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการแล้ว ให้เสนอร่างคำแนะนำนั้นต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ผ่านกองกฎหมายสาธารณสุข เพื่อเสนอคณะกรรมการสาธารณสุขตามลำดับ ต่อไป

6.7 จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียต่อร่างกฎหมาย เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการอนุกรรมการครั้งแรกแล้ว ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจะต้องดำเนินการจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่อาจเกี่ยวข้องต่อร่างกฎหมายนั้น ไม่ว่าจะผู้ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายนั้นจะเป็นหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างกฎหมายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างแท้จริงและเป็นระบบ จำกัดสิทธิเสรีภาพและสร้างภาระแก่ประชาชนเพียงเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด อันจะส่งผลในทางอ้อมให้ประชาชนยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย ลดภาวะการไม่เข้าใจกันและการเผชิญหน้ากันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินอีกทางหนึ่งด้วย รวมถึงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ สำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6.8 จัดประชุมคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านการรับฟังความคิดเห็น เมื่อร่างกฎหมายได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียและได้ปรับปรุงแก้ไขด้วยคำในร่างกฎหมายให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์แล้ว เลขานุการคณะอนุกรรมการดำเนินการจัดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ 2 เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายนั้นอีกครั้ง

6.9 เสนอร่างกฎหมายต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ (ผ่านกองกฎหมายสาธารณสุข) เมื่อได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์แล้ว ให้เลขานุการคณะอนุกรรมการส่งเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ผ่านกองกฎหมายสาธารณสุข เพื่อพิจารณากลั่นกรองร่างกฎหมายก่อนเสนอต่อคณะกรรมการสาธารณสุข

6.10 เสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุข เมื่อได้ร่างกฎหมายที่สมบูรณ์ที่ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ผู้บริหารสำนักอนามัยผู้สูงอายุ หรือเลขานุการคณะอนุกรรมการ นำเสนอร่างกฎหมายพร้อมข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อพิจารณา กรณีคณะกรรมการสาธารณสุขพิจารณาเห็นชอบ กองกฎหมายสาธารณสุขในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุขจะดำเนินการตามขั้นตอนและประกาศใช้ต่อไป ในกรณีคณะกรรมการสาธารณสุขพิจารณาไม่เห็นชอบให้ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายและเลขานุการคณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนร่างกฎหมาย หรือปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายตามมติที่ประชุมแล้วเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการสาธารณสุขอีกครั้ง แล้วแต่กรณี

7. เอกสารอ้างอิง

7.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 38 หน้า 167 - 188 (ลงวันที่ 5 เมษายน 2535), 2535.

7.2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. คู่มือการร่างกฎหมาย “การร่างกฎหมายและแบบของกฎหมาย” ปรับปรุงครั้งที่ 1 (กันยายน 2550)

7.3 ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข. 2557. คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.